

Buddhistforbundet

Nyhetsbrev nr. 1 2019, vesak- år 2563 etter buddhistisk tidsregning

Buddhistisk samling arrangert av Tisarana srilankisk buddhistforening mandag 22. april etter terrorangrepene i Sri Lanka dagen før

Kjære leser,

I sitt førtiende år er Buddhistforbundet i fortsatt utvikling. Nye utfordringer avløser gamle. Vi lager planer og arbeider med de ressurser vi har for å bidra til buddhismens vekst på norsk jord. Vi feirer høytider, vi deltar i interreligiøs dialog, vi fremmer fred og menneskerettigheter i verden rundt oss og vi formidler kunnskap om buddhismen til samfunnet vi lever i – og mye mer, kan vi vel legge til. Samtidig holder vi hjulene i gang: Vi sørger for at medlemsregisteret oppdateres og medlemstall innrapporteres til myndigheter og at tilskudd mottas og fordeles og at korrekte regnskap føres og at alt revideres og innrapporteres i henhold til lover og forskrifter. Slik går årene. Det er ikke alltid like lett å se de store linjene. Utvikler vi oss eller står vi stille? Nye imponerende bygninger i våre medlemsorganisasjoner kan tyde på vekst og utvikling men i vår sammenheng er ikke det ytre det viktigste.

Spørsmålet vi må stille er om vi som et fellesskap av fellesskap, som hver igjen består av enkeltindivider, utvikler oss i forståelse, utøvelse og formidling av Buddhas lære. Er buddhismen noe som blir en integrert del av de livene vi lever i dagens Norge? Har vi tilegnet oss buddhismen slik at den er med oss når vi markerer de viktigste hendelsene i livene våre? Er det slik at vi klarer å formidle buddhismen til våre barn på en sånn måte at den inspirerer dem til videre vekst? Er det slik at vi klarer å ta godt vare på hverandre når sykdom, alderdom og død står for tur? I Buddhistforbundet arbeider vi med å utvikle noen «arbeidsredskaper» som kan gjøre det lettere å lykkes på disse områdene. Men noen ganger skjer ting som setter en dagsorden som vi bare må forholde oss til – slik som søndag 21. april da over 300 mennesker i kirker og hoteller i Sri Lanka døde som ofre terroristers hatefulle voldshandlinger. Vi er fortsatt i en situasjon

der detaljene i dette forferdelige voldsdramaet rulles opp. Vi aner konturene av en forvrengt religiøsitet av et slag som gjør at vi nøler med å bruke ordet religion om en ideologi som er så mørk at den motiverer til drap på mennesker enten det er i kirker på en høytidsdag eller ved frokostbordet på et hotell.

Å ha medfølelse i en sann situasjon er ikke så vanskelig. Stilt overfor en slik lidelse er det heller ikke vanskelig å glemme alle slags merkelapper som skiller oss – enten det er nasjonalitet, religion eller politikk. Men å ha visdom til å forstå og handle riktig i møte med de forvridde tanke-systemer som ligger bak slik ufattelig vold – det er kanskje ikke like lett?

Men uansett må vi alltid bestrebe oss på å gjøre det riktige. Dagen etter terrorhandlingene i Sri Lanka var det å komme sammen - slik Tisarana srilankisk buddhistforening med støtte fra Buddhistforbundet og de andre buddhistorganisasjonene gjorde. I tempelet på Karma Tashi Ling buddhistsenter var også representanter for hinduisme, islam og kristendom invitert til å dele sin tro og sine tanker med oss andre.

Slik møter buddhismen livene våre og verden som vi deler med våre brødre og søstre på jorden.

Lys tenes av norsk-kinesiske elever av Sodargye Rinpoche 29. desember

Ny gruppering i Buddhistforbundet feirer nyttår

Den nyeste gruppen i Buddhistforbundet er *Det norske buddha dharma instituttet* som består av en gruppe elever av den tibetanske lama Khenpo Sodargye Rinpoche som besøkte Oslo for litt over et år siden. Medlemmene har overveiende kinesisk bakgrunn selv om gruppen er internasjonalt orientert..

Lørdag 29. desember samlet de seg til en nyttårsmarkering i Rinzaï zen senterets lokaler i Grønlandsleiret 31. Stemningsfull lystenning og fin felles praksis før de til slutt samlet seg til et meget rikholdig bord dekket med både kinesiske og norske retter. Generalsekretær Egil Lothe var til stede og hadde gleden av å være med og bli kjent med denne fine gjengen.

Munker fra Sri Lanka, Thailand og Myanmar på lysfesten 8. desember

Fin lysfest på Karma Tashi Ling buddhistsenter

Det var ikke mange ledige sitteplasser igjen når vi hilste gjestene velkommen lørdag ettermiddag 8. desember på Karma Tashi Ling buddhisttempel på Bjørndalen i Oslo. Utenfor var det falt nysnø som gjorde samlingen ekstra stemningsfull for gamle og nye venner som var kommet sammen for å feire lysfesten.

Lysfesten har stått på Buddhistforbundets kalender siden forbundet ble stiftet i 1979. Mahayana-buddhister markerer de tre store begivenhetene i Buddhas liv på forskjellige dager i året. I Japan hvor zen tradisjonen kommer fra er Buddhas oppvåkningsdag den 8. desember. Dette er grunnen til feiringen på denne tiden av året. Men det er også fint å komme sammen på denne tiden, tenne lys og meditere sammen og også dele erfaringer fra våre forskjellige buddhistiske fellesskap slik vi gjorde denne ettermiddagen.

Masse god mat ble det også på gjestene. Noen spurte på Facebook om det koster noe å delta. Svaret er at det er helt gratis. Så følg med når neste samling nærmer seg.

Māgha-pūjā

Māgha-pūjā, den tredje fullmånen i månekalendareren, er en viktig dag i mange buddhistiske land. Denne dagen er spesielt viktig for thai-buddhister men feires også i de andre landene i Sørøst-Asia. I år falt høytiden på 19. februar. På denne dagen, ni måneder etter Buddhas oppvåkning, skal Buddha og 1250 av hans oppvåkne disipler ha samlet seg i et spontant møte, og Buddha gav talen som kan sies å inneholde essensen i hans lære:

Å unngå å gjøre det onde,
gå inn for å gjøre det gode,
foredle sitt eget sinn, -
det er de oppvåknedes budskap. i

Den edleste form for askese
er standhaftig tålmodighet,
men høyest av alt er nibbana,
så sier de oppvåkne.

Å ikke skade eller fornærme,
å være behersket i samsvar med normen ii,
å spise med måte,

Munker og lekfolk i prosesjon utenfor Wat Thai Norge

Den som er andre til skade
er slett ingen munk,
og heller ikke en sann filosof
er den som er andre til men.

å føre et stille og rolig liv
og dvel i høyere tankeplan, -
det er de oppvåknedes budskap.

i) Mange anser dette verset som kvintessensen av Buddhas lære.

ii) Normen: patimokkha, munke- og nonnesamfunnets regler.

Generalsekretær Egil Lothe sammen med religiøse ledere utenfor moskeen til Islamic Cultural Centre på Grønland i Oslo

Solidaritet med muslimer

Fredag 22. mars var ledere fra tros- og livssynssamfunn samlet utenfor moskeen til *Islamic Cultural Centre* på Grønland i Oslo en uke etter moskemassakren i New Zealand. Her var også Buddhistforbundets generalsekretær Egil Lothe sammen med Lama Changchub Tsering fra Karma Tashi Ling buddhistsamfunn. På bildet ser vi førstnevnte sammen med blant andre Ingrid Rosendorf Joys og Britt Strandlie Thoresen fra STL samt biskop Bernt Eidsvig fra Den katolske kirke og biskop Helga Byfuglien preses i Den norske kirke

Årsmøte i STL

Hva er STL? Det står for "Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn". Det ble stiftet i 1996 av blant andre Buddhistforbundet. Her er de fleste kirkesamfunn, religioner og livssyn i Norge med. Mandag 25. februar var det årsmøte for STL. Stedet var Human-etisk forbunds lokaler på Vaterland i Oslo. Ny representant fra Buddhistforbundet er Saisamorn Dechawong (Pookie) Steen (som også er styremedlem i Den thailandske buddhistforening). Pookie var med for første gang i går sammen med generalsekretær Egil Lothe.

Egil Lothe og Saisamorn Dechawong Steen på årsmøtet i STL

Dialog med Den norske kirke

I 25 år har norske buddhister hatt regelmessige møter med representanter for Den norske kirke (som ikke lenger er "Statskirka"). Det siste tiåret har Buddhistforbundet organisert denne dialogen fra vår side mens det er Kirkelig dialogsenters mandat fra Mellomkirkelig råd som organiserer den fra kristen side.

Vi møtes til samtale om et tema - det kan være Gud, pilegrimstradisjoner, eller som når vi møttes sist, den 21. mars: om kvinnesyn i våre to religioner. Fra vår side består gruppen av Hans Petter Wiken, Pavichaya Hellan, Manirathana Thero, Ani Kønchog Lhamo og Egil Lothe.

Her er et bilde fra siste møte i gruppen: Hans Petter Wiken (BF), Tonje Kristoffersen (Dnk), Magrete Kvalbein (Dnk), Anne Anita Lillebø (Dnk), Pavichaya Hellan (BF), Egil Lothe (BF) og Notto Reidar Thelle (Dnk).

Thich Vien Hanh sammen med nonner og medlemmer av Phuoc An tempelet i Kristiansand

Nonnetempel i Kristiansand

Det første buddhisttempel ledet av nonner er nå etablert i Kristiansand. Det vietnamesiske buddhistsamfunn i Kristiansand kjøpte 31. august 2018 en 990m2 bygning. Den er nå innredet til et tempel som er ledet av nonnen Thich Vien Hanh. Det har fått navnet Phuoc An og ligger i Kjevikveien 18 utenfor Kristiansand. Vi gratulerer nonnen Thich Vien Hanh med det hun har fått til i vår sørlige landsdel.

Egil Lothe sammen med Ingrid Joys og Anne Sender fra STL besøker NRK i Trondheim

«NRK saken»

Dette er en sak som går langt tilbake i tid. Faktisk ni år. I 2010 laget NRK en serie programmer der komikeren Are Osen gikk inn i forskjellige religiøse miljøer for som ikke-religiøs person å møte forskjellige slags troende mennesker. Det som stort sett var uskyldige ablegøyer i de andre programmene tok i møtet med noen norsk-vietnamesiske buddhister en noe annen vending og ble toppet av en «faktabolk» der Buddha ble tillagt følgende påstand: «kvinner var mentalt underlegne menn og ute av stand til å forstå og praktisere læren hans». Protester og en omfattende korrespondanse med NRK etterfulgt av klage til Pressens faglige utvalg ga intet resultat. Men det som verre var var at programmet etter hvert ble lagt ut på NRKs skoleside og ble brukt av skolene i KRLE-faget. I desember var generalsekretær Egil Lothe sammen med representanter for STL invitert til Livssynsavdelingen i NRK i Trondheim. Utrustet med brev fra faglige autoriteter som støttet vårt syn antok vi at det kunne være en viss åpning for

at NRK kunne innse at dette programmet ikke holdt mål som skolestoff. Men dessverre, det var det ingen forståelse for i Livssynsavdelingen.

Da sto kun klage til Kringkastingsrådet igjen når det gjaldt NRK. Buddhistforbundet sendte inn klage på bruken av «På tro og Are» på skolesiden etterfulgt av mange andre.

Den 7. mars hadde Kringkastingsrådet møte. Det var da kommet inn 466 klager til på bruken av programmet «På tro og Are» om buddhismen på NRKs skoleside. Til stede var rådets medlemmer ledet av Julie Brodtkorb med NRK sjef Thor Gjermund Eriksen til stede.

NRK sjef Thor Gjermund Eriksen sammen med Julie Brodtkorb

Ifølge regelverket kan ikke program som har vært behandlet i PFU (Pressens faglige utvalg) behandles av Kringkastingsrådet. Men etter som det her gjaldt bruken av programmet på skolesiden ble det gjort et unntak og saken ble gitt nærmere en halvtime på programmet.

Solveig Husøy, redaksjonssjef for NRK skole, var kalt inn for anledningen og redegjorde for NRKs policy og svarte på spørsmål fra rådsmedlemmene.

Hun opplyste om at de noen ganger fjerner programmer fra siden «fordi de er utdaterte» - som kan være at programmene ser «gamlemeldagse ut» (personer med store briller) eller at ny forskning tilsier at program bør erstattes av nye. De stiller også spørsmål om et program inneholder «faktafeil». Her opplyste hun om at «de vurderingene har vi gjort sammen med de som laget programmet». Når det gjaldt det påklagde programmet snakket hun om program en «humoristisk» og «subjektiv form» der hun mente at «læreren kan sette det i en kontekst».

Vebjørn Selbekk påpekte at programmet hadde fått nærmere 500 klager - noe som måtte være en rekordstor prosentdel av en religiøs gruppe når en tar i betraktning tallet på buddhister i Norge og spurte om det betydde noe eller ikke når så mange buddhister klaget på programmet?

Her svarte Solveig Husøy: «Det er ikke irrelevant selvfølgelig at vi får klager av et slikt omfang som i denne saken».

Her kom Thor Gjermund Eggen på banen og snakket om NRKs oppdrag om å lage programmer med «innhold som kan brukes til undervisningsformål i skoleverket» og at dette handler om NRKs «overordnede tillit og om-dømme» men dette programmet var ment å «skape nysgjerrighet og engasjement rundt religion».

Tove Karoline Knutsen viste til «veldig massive tilbakemeldinger» der «man mener det er en uriktig fremstilling av innholdet i en religion». «Det skal man notere seg» sa hun. Og videre: «NRK skal både drive religionskritikk og bidra til religionsdialog» og «I en sånn kontekst kan et sånt program få en veldig uheldig slagside». Hun uttalte til slutt at hun hadde «behov for å adressere et visst ubehag».

Solveig Husøy, redaksjonssjef for NRK skole

Rådets leder, Julie Brodtkorb, oppsummerte saken på denne måten: «NRK har heldigvis en stor troverdighet, slik at det dere presenterer, særlig på disse sidene, regner man er den oppfatningen elevene da får om det temaet dere tar opp» og avsluttet med disse ordene: «Den tilliten gjør at man har et stort ansvar».

Kommentarene fra rådets medlemmer, ikke minst fra rådets leder, kan vanskelig forstås som annet enn en ganske tydelig kritikk av NRKs håndtering av denne saken.

Generalsekretærs innlegg om NRK saken i Vårt land

Som almenkringkaster opererer NRK på flere programflater. En av dem er NRKs «skoleside» der et utvalg filmer er lagt ut som ressurser for skolefagene i grunnskole og videregående skole. En av disse filmene er programmet «På tro og Are» fra 2010 der komikeren Are Sende Osen besøker forskjellige religiøse miljøer, blant dem et buddhistisk representert ved to norsk-vietnamesiske kvinner fra Trondheim. Det som begynner som en slags humoristisk reise inn i et religiøst miljø tar her en helt ny vending og ender opp som en dom over Buddha og hans kvinnesyn. Her er det ikke lenger snakk om de to kvinnenes sier om det å være kvinner men om hva Buddha selv sto for. Her blir plutselig Are Sende Osen ikke lengre en uvitende ateist på vandring inn i en ukjent religiøs verden. Nei, her blir han plutselig en autoritet som med NRK i ryggen fortolker hva stifteren av denne religionen sto for: At «kvinner var mentalt underlegne menn og ute av stand til å forstå og praktisere læren hans». Ikke overraskende reagerte buddhister sterkt da dette programmet først ble sendt. Påstanden om Buddha i en såkalt «faktabolk» kalt «verdt å vite» fremstår som en uhyrlig usannhet – rett og slett fordi Buddha aldri har sagt noe slikt i de tekstene som kan tilskrives ham. Tvert imot kommer det tydelig frem at Buddha var klar på at menn og kvinner har den samme evne til å nå åndelig oppvåkning. Dette er også helt grunnleggende i buddhistisk tro. På spørsmål har NRK opplyst at de har en kilde for denne påstanden, nemlig en internettside fra Chicago hvor en viss Patti Nakai kommer med et utsagn, som om en tøyser det langt, kan tolkes i denne retningen. Det er selvsagt en helt useriøs form for journalistikk. Det er derfor underlig at NRKs involverte ikke har tatt selvkritikk i denne saken men i stedet har forskanset seg i et steilt forsvar av programmet. Trossamfunnet Buddhistforbundet klaget programmet inn for PFU uten å få medhold. PFUs begrunnelse var «at det må være stor takhøyde for ytringer innenfor religionsområdet» og at «humor og satire er ytringsformer som må ha en sterkere beskyttelse enn vanlig nyhets- og kommentarjournalistikk» og at «hensikten

med pressens selvjustis først og fremst er å beskytte enkeltpersoner mot unødige krenkender og skadelig publisitet». Dette kan en selv sagt langt på vei være enig i selv om det ikke bør være en unnskyldning for å lage usanne og nedsettende fremstillinger av religioner, i alle fall ikke for almenkringkasteren NRK.

Situasjonen i dag er at dette programmet blir brukt som ressursstoff på NRKs skoleside. Det burde være åpenbart for enhver at ytringer, som kan passere innenfor ytringsfrihetens rammer, ikke nødvendigvis egner seg som undervisningsmateriale i skolen. Og da snakker vi ikke om fleip og tøys med religioner men om uriktige påstander som blir fremsatt i fullt alvor.

Det som gjør denne saken spesiell er at det ikke er et trivielt syn NRK her tilskriver Buddha men et syn som innebærer en fundamental nedvurdering av kvinners verdi og likeverd. Det burde ikke være vanskelig å forstå hvilken stigmatisering dette innebærer av buddhismen og i forlengelsen av det også buddhister - inkludert de barna som sitter som elever i klasserommet i KRLE timene. Jeg mottok nylig denne meldingen fra en ung buddhist: «I min egen skolegang ble denne filmen vist til hele klassen, og som eneste buddhist i rommet måtte jeg svare for denne feilkarakteriseringen i en alder av 14 år, og dessverre tror jeg at mange andre buddhister med minoritetsbakgrunn har opplevd det samme i hele landet i mange år.»

Her har selvfølgelig skolene også et ansvar for ikke å bruke stoff i undervisningen «som fremmer ringeakt overfor noen på grunn av religion eller livssyn» (for å bruke formuleringene i Straffelovens § 135a).

Hva om NRK påsto at Jesus Kristus og profeten Muhammed mente at «kvinner var mentalt underlegne menn og ute av stand til å forstå og praktisere læren hans»? Ville en ikke da spørre om bevis for en slik påstand? Og hvordan tror en reaksjonene ville blitt?

Det er derfor et paradoks at de institusjonene i det norske samfunnet, som har et særlig ansvar for å fremme inkludering og likeverd, nemlig almenkringkasteren NRK og den norske skolen, her kan kritiseres for å gjøre det motsatte.

Deltakere på EBU-møte i Strasbourg

EBU-møte i Strasbourg

Buddhistforbundets generalsekretær tilbrakte helgen 25. - 27. januar i Strasbourg i Frankrike sammen med representanter for buddhistiske unioner i Sverige, England, Nederland, Belgia, Østerrike, Sveits, Italia, Tyskland, Frankrike, Spania og Portugal. Til sammen var tolv land samlet til diskusjon om forskjellige spørsmål som berører buddhismens situasjon i Europa og hvordan vi kan arbeide sammen om felles mål.

Joakim Johansen og Martin Anda

Film om De fire edle sannheter

På styremøtet i juni i fjor fikk vi presentert et konsept for en film om buddhismen: En film om de fire edle sannheter bygget på intervjuer med to fremstående lærere i tibetansk tradisjon samt en utvalgt ung norsk buddhist. Styret gikk for prosjektet som skulle gjennomføres av et filmteam av nyutdannede innen faget: Joakim Johansen, Martin S. Anda og

Tommy S. Kjær. Det ferdige produktet: En film på femten minutter der Hans Petter Wiken er den unge norske buddhisten, er nå klar for premieren. Dette blir en film som presenterer et gammelt (og kanskje krevende) tema på en måte som vi tror kan fenge dagens unge. Vi får se! Premierer blir på Karma Tashi Ling buddhistsenter i forbindelse med vesak-feiringen 19. mai.

Ny hjemmeside

Kloke mennesker har sagt at en ikke bør fortelle om ting som ikke er gjort. Men når det gjelder denne saken kan en kanskje gjøre et unntak: Buddhistforbundet har vedtatt å lage en ny hjemmeside. Penger er avsatt på budsjettet og det er inngått avtale med en profesjonell leverandør og generalsekretær jobber etter programutviklerens instruksjoner. Siden er ikke ferdig men arbeidet er kommet godt i gang og siden begynner å ta form. Den skal inneholde en nettbutikk og intranett med dokumenter for styremedlemmer og våre medlemsorganisasjoner skal synliggjøres. Mye arbeid gjenstår og vi trenger samarbeid med gruppene men vi tror at dette skal bli bra.

Nhu Nhu fra Det vietnamesiske buddhistsamfunn

Ny film om buddhisme

Det lages for tiden informasjonsmaterie for videregående skole (alle fag) på noe som kalles "Nasjonal digital læringsarena" (NDLA). I faget "Religion og etikk" (RE) er det også noe om buddhisme. Her har Nhu Nhu Nguyen fra Det vietnamesiske buddhistsamfunn stilt opp og blant annet vært med på en film om døden. Filmen ble meget bra og andre enn elever kan ha utbytte av å se den. Vi gratulerer Nhu Nhu med innsatsen. Se filmen her:

<https://ndla.no/nb/node/195270?fag=185100>

Utgiver av nyhetsbrevet:

Buddhistforbundet,
Postboks 9340 Grønland, 0135 Oslo.
e-post: kontor@buddhistforbundet.no
HJEMMESIDE: www.buddhistforbundet.no
FACEBOOK:
www.facebook.com/Buddhistforbundet.Norge/
Ansvarlig redaktør: Egil Lothe
© Buddhistforbundet